

รายการอ้างอิง

- กนก วงษ์ตระหง่าน. การเมืองในระบบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- กำชัย ลายสมิตร. เศรษฐกิจไทยในระบบทุนนิยม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. สถาบันการเงินกับเศรษฐกิจการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : สุริยทัยธรรมมาธิราช, 2528.
- จรูญ สุภาพ. การเมือง. พระนคร : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2514.
- ชาติชาย ณ เชียงใหม่. วารสารสังคมศาสตร์. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, (เมษายน 2527-ตุลาคม 2528).
- ตระกูล มีชัย. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มธุรกิจเอกชนและข้าราชการกับการเมืองไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ทิม. ทบทวนสมบัติ. กรุงเทพมหานคร : จงเจริญการพิมพ์, 2534.
- ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย. สัมมนาวิชาการ ปี 2530 เรื่องความมั่นคงของสถาบันการเงิน. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, 2530.
- ธีระพงษ์ เขมฤกษ์อำพล. เศรษฐกิจไทยและความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับรัฐบาล. กรุงเทพมหานคร : สุริยทัยธรรมมาธิราช, 2534.
- นิคม สุวรรณรุ่งเรือง. ชนชั้นนำและโครงสร้างอำนาจชุมชนของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- นิลินี ตันธูนิตย์. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจในชนบทไทย. สารนิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- บรรพต วีระสัย และ สุขุม นวลสกุล. รัฐศาสตร์ทั่วไป. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2521.

- บัณฑิต นิตถาวร และ ฉัตร ตาบสนันท์. หนึ่งทศวรรษเศรษฐกิจไทย อดีต ปัจจุบัน และอนาคต. กรุงเทพมหานคร : ที.พี.พรีนต์ จำกัด.
- มนุชญา วัฒนโรกเมธ. ข้อมูลพื้นฐานพรรคการเมืองปัจจุบันและพรรคการเมืองกับการเลือกตั้งปี 2531. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2531
- รังสรรค์ ชนะพรพันธุ์. กระบวนการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.
- ลิขิต ชีรเวคิน. วิวัฒนาการเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- วสันต์ ชีรานุรักษ์. สรุปทิศทางการพัฒนาประเทศไทยภายใต้กรอบของแผนฯ 7 พ.ศ.2535-2539. กรุงเทพมหานคร : หจก.ชีรานุสรณ์การพิมพ์, 2534.
- วินิต ทรงประทุม. เศรษฐกิจกับการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, 2527.
- สมบัติ จันทร์วงศ์, เลือกตั้งวิกฤต : ปัญหาและการออก กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ:2536.
- สามารถ เจียวสกุล. ทฤษฎีห่านบิน-แบบแผนการลงทุนของต่างประเทศในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์เศรษฐกิจศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์, 2534.
- สังข์ พัฒนทัตย์. บทานุกรมศัพท์ทางการเมืองอังกฤษ-ไทย. พระนคร : ศูนย์การพิมพ์, 2511.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. ทฤษฎีสังคมวิทยา : เนื้อหาและแนวการใช้เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2531.
- สุวิทย์ รุ่งวิสัย. พฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ 2526. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2528.

เสถียร จันทิมาธร. ชาติชาย ชุณหะวัณ. กรุงเทพมหานคร : แบลนพลีซซิ่ง,
2532.

เสวี บัวแก้ว (พ.ต.ต.) บทบาทผู้นำทางการเมืองของพลเอกเปรม
ติณสูลานนท์ พ.ศ. 2523-2536 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
2533.

แสวง รัตนมงคลมาศ. "กลุ่มอิทธิพล : กำหนด บทบาท ผู้สร้าง และทัศนคติต่อ
การเปลี่ยนแปลง"สัตว์การเมือง. พระนคร : โรงพิมพ์วิทย์วัฒนาพานิช.
2514.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. มือมือถือชนชั้นกลางและนักธุรกิจกับพัฒนาการประชาธิปไตย.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน. 2536.

ภาษาอังกฤษ

Blau, Peter M. Exchange and Power in Social Life. New
York : John Wiley & Sons, 1964.

Cart-wright Dorwin, and Zender Alwin, Group Dynamics. Illinois
: Row, Peterson Company, 1953.

Dahl, Robert A., Pluralist Democracy in the United States.
Chicago : Rand Mc. Nally, 1967.

Dckstein, Harry, Comparative Politics. New York : The Free
Press of Flencoe, 1963.

Dye, Thomas R. and Zeigler, L. Hermon. The Irony of Democracy
: An Uncommon Introduction to American Politics.
California : Duxbury Press, 1981.

- Duverger, Maurice, Party Politics and Pressure Groups.
Sheffield : Nilson's University Paperback, 1972.
- Ehrmann A. W., Interest Groups on Four Continents. Pittsburgh
: University of Pittsburgh Press, 1958.
- Grazia, A. De, Deutschmann, P. and Hunter, F. Elite
Analysis : A Manual of Methods for Discovering the
Leader of a Society and Their Vulnerabilities to
Propaganda. Stanford. California Institute for
Journalistic Studies, 1955.
- Hunter, Floyd. Community Power Structure : A Study of Decision.
Chapel : The University of North California Press, 1953.
- Jumbala, Prudhisan. Government and Politics of Thailand.
Singapore : Oxford University Press Pte.. Ltd., 1987.
- Key, V. O., Politics, Parties and Pressure Groups. New York :
Thomas Y. Crowell Company, 1955.
- Keyes, Charles, F. Modern Thai Politics : From Village to Nation.
Cambridge, Mass : Schenkman Publishing Company, 1976.
- Mahood, H. R., Pressure Groups in American Politics. New York :
Charles Scribner's Son. 1967.
- Nimmo, Dan and Thomas, Unga. Political Pattern in America
- Salisbury, Robert H. Interest Group Politics in America.
New York : Harper & Row Publisher, 1970.
- Sentley, Arthur Fisher. The Process of Government : A Study
Social Pressure. Illinois : The Principie Press of
Illinois, Inc., 1949.

Truman, David B., The Governmental Process. New York : Alfred
A. Knopf, Inc., 1955.

Vener, Jonathan H. T. The Structure of Sociological Theory.
Illinois : The Dorsey Press, 1962.

Wootton, Graham. Interest-Groups. New Jersey : Princeton-Hall,
Inc., 1970.

ภาคผนวก

นโยบายการบริหารประเทศของรัฐบาลสมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

นโยบายการเมือง

รัฐบาลมีความมุ่งมั่นในการเทิดทูน และรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และจะดำเนินการทุกวิถีทางที่จะให้บังเกิดความสุขความเจริญแก่ประชาชน จึงกำหนดนโยบายไว้ ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบทบาทพรรคการเมือง ให้สอดคล้องกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและกระตุ้นให้ประชาชนมีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง รวมทั้งมีความสำนึกในหน้าที่ และความรับผิดชอบของตนในฐานะประชาชนและให้มีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น
2. ส่งเสริมและปรับปรุงการกระจายอำนาจการปกครองสู่ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น

นโยบายการบริหารระบบราชการ

1. ปรับปรุงสวัสดิการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ขจัดข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทุจริตและประพฤติมิชอบหรือไร้สมรรถภาพ
2. ปรับปรุงระบบราชการ ให้เกิดความรวดเร็วในการให้บริการประชาชน ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น
3. ปรับปรุงเงินเดือนค่าตอบแทน ให้แก่ข้าราชการกำนันผู้ใหญ่บ้านและเจ้าหน้าที่ในการปกครองท้องถิ่นให้สอดคล้องกับภาวะค่าครองชีพ

นโยบายเศรษฐกิจ

รัฐบาลนี้ตั้งเป้าหมายที่จะดำเนินนโยบายเศรษฐกิจให้บังเกิดความสุขและความอยู่ดีกินดีของประชาชน และให้ระบบเศรษฐกิจ มีความคล่องตัวและสามารถปรับให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก เพื่อที่จะสนับสนุนให้ประเทศไทย มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่มั่นคงแข็งแรง ให้เอกชน สามารถแข่งขันในตลาดโลก และพัฒนาตลาดภายในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนมุ่งเน้น ส่งเสริมการกระจายรายได้ และมุ่งรักษาเสถียรภาพและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายเศรษฐกิจไว้ดังนี้

1. เศรษฐกิจทั่วไป

1.1 สนับสนุน ให้ภาคเอกชนมีบทบาทหลัก ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตามระบบเศรษฐกิจเสรีโดยภาครัฐบาลเป็นผู้สนับสนุน และให้มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน

1.2 ดำเนินการให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วย ตลอดทั้งภาคเอกชน มีบทบาทที่เกื้อกูลและส่งเสริมการแสวงหาพัฒนา และขยายตลาดการค้า และการท่องเที่ยว ตลอดจนการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อการสร้างงานและถ่ายทอดเทคโนโลยี

1.3 ใช้กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจที่สมดุลทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและบริการ

1.4 มุ่งพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้เจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีโดยยังคงมีภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมบริการ เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจควบคู่กันไป

1.5 มุ่งกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ให้ทั่วถึง รวมทั้งการมุ่งพัฒนาชนบทอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท และปัญหาการกระจายรายได้ได้อย่างจริงจัง ตลอดจนมุ่งสร้างงานทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ

1.6 ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ เพื่อส่งเสริมการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนลดอุปสรรค ต่อการประกอบการทางเศรษฐกิจที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

1.7 ส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อให้รองรับกับเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว

1.8 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเพื่อการส่งออกทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

2. การเงินการคลัง

2.1 ปรับปรุงโครงสร้าง และระบบการจัดเก็บภาษีอากรให้เป็นธรรม และเอื้ออำนวยต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

2.2 กำหนดมาตรการด้านการเงินการคลัง เพื่อรองรับและสนับสนุนการพัฒนาของภาคเอกชน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นการเสริมสร้างฐานะทางเศรษฐกิจโดยทั่วไปให้แข็งแกร่งขึ้น

2.3 มุ่งรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ โดยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารด้านรายจ่ายของรัฐ และควบคุมการก่อหนี้ให้อยู่ในขอบเขตที่สอดคล้องกับขีดความสามารถของประเทศ รวมทั้งการรักษาวินัยทางการเงินการคลังอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง

2.4 พัฒนาและเสริมสร้างระบบการเงินเพื่อระดมการออมในประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพ และพัฒนาตลาดการเงินและตลาดทุนให้สามารถเกื้อกูลการลงทุนตลอดจนรักษาความมั่นคงของสถาบันการเงินของประเทศ

2.5 มุ่งสนับสนุนการบริหารการเงินและการคลังส่วนท้องถิ่นให้มีอิสระและประสิทธิภาพสูงขึ้น

3. อุตสาหกรรม

3.1 ส่งเสริมการกระจายอุตสาหกรรมออกสู่ต่างจังหวัด โดยจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัยและสิทธิประโยชน์ที่เพียงพอ ตลอดจนให้การสนับสนุนด้วยมาตรการด้านการเงินการคลังที่เหมาะสม

3.2 ให้ความสำคัญลำดับสูง แก่อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน และใช้วัตถุดิบซึ่งมาจากทรัพยากรธรรมชาติภายในประเทศ และอุตสาหกรรมที่อาศัยเทคโนโลยี โดยใช้ความแน่นอนด้านการตลาดเป็นตัวนำ และมุ่งสู่พื้นที่ที่เหมาะสม

3.3 มุ่งสนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดกลาง ขนาดเล็กและอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกให้เป็นพื้นฐานสำคัญของระบบอุตสาหกรรมของประเทศ

4. เกษตรกรรม

4.1 เพิ่มรายได้ของเกษตรกรด้วยการส่งเสริม และปรับปรุงระบบการผลิตให้สอดคล้องกับการตลาดทั้งในและนอกประเทศ ตลอดจนแก้ไขปัญหาราคาผลิตผลเกษตรตกต่ำอย่างจริงจังและมีผลอย่างถาวร

4.2 มุ่งพัฒนาภาคเกษตรกรรมแบบครบวงจรมากยิ่งขึ้นโดยสนับสนุนให้มีบริการด้านเทคโนโลยีสินเชื่อการเกษตร ปัจจัยการผลิตต่างๆและข้อมูลการตลาด เพื่อเพิ่มผลผลิต ปรับปรุงคุณภาพและลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรในระดับไร่นา

4.3 ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ไร้ที่ทำกินโดยวิธีการปฏิรูปที่ดินและการออกเอกสารสิทธิทำกิน

4.4 จัดทำมีองค์กรร่วมของภาครัฐบาล เอกชนและเกษตรกร เพื่อให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพัฒนาการเกษตร และตัดสินใจในการแก้ปัญหา ร่วมกัน

5. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.1 ปรับปรุงระบบการบริหาร และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ อันประกอบด้วยที่ดิน แสงน้ำ ป่าไม้ ประมง แร่ธาตุ และพลังงานในท้องถิ่นทั่วประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและคุณภาพชีวิตของประชาชน

5.2 สนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

5.3 เร่งรัดการผลิตบุคลากร และการวิจัยในด้านการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

6. บริการ

6.1 พัฒนาแผนส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการสร้างงานในประเทศและนำเงินตราต่างประเทศเข้ามามากขึ้น โดยคงไว้ซึ่งคุณค่าของวัฒนธรรมไทย

6.2 เพิ่มขีดความสามารถการบริการด้านสาธารณสุข และสาธารณสุขการ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมลงทุนในการดำเนินงาน เพื่อเร่งตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นให้ได้อย่างเพียงพอ

6.3 ปรับปรุงการบริหารงานของรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถขยายบริการได้กว้างขวางพร้อมที่จะรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

นโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รัฐบาลนี้มีความมุ่งมั่นจะพัฒนาความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เข้มแข็ง และเพียงพอที่จะสนองตอบต่อความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และปูพื้นฐานสำหรับการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีในระยะยาว จึงกำหนดนโยบายไว้ ดังนี้

1. ส่งเสริมและผลักดันการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าอุตสาหกรรม เกษตร และการพลังงาน ตลอดจนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการป้องกันประเทศ

2. เสริมสร้างองค์การบริหารงานวิจัย และพัฒนาการถ่ายทอด เทคโนโลยีโดยให้เป็นแหล่งระดมสรรพกำลังทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งจากภาคเอกชน เพื่อการวิจัยและการพัฒนาการผลิต และการตลาด

3. พัฒนาวิธีการและเครื่องมือ ในการบริหารระบบสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของภาคเอกชนในการแข่งขันกับต่างประเทศ

4. มุ่งพัฒนากำลังคนให้มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องให้เพียงพอและสอดคล้องกับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม

นโยบายการป้องกันประเทศ

เพื่อให้การรักษาความมั่นคงของประเทศและการธำรงไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตยบูรณภาพแห่งดินแดนและการรักษาผลประโยชน์ของชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลจึงกำหนดนโยบาย ดังนี้

1. จะปรับปรุงและพัฒนากองทัพประจำการให้มีขนาดที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพความพร้อม และความทันสมัย เพื่อให้มีขีดความสามารถในการ ป้องปราม และป้องกันประเทศได้ทุกระดับภัยคุกคาม โดยคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ

2. จะพัฒนาระบบกำลังสำรองให้มีความพร้อม และสามารถขยายกำลัง ынยามสงครามได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

3. จะส่งเสริมและดำเนินการทุกวิถีทาง เพื่อให้เกิดความพร้อม ด้านทรัพยากร ที่จะสนับสนุนการระดมสรรพกำลังของชาติเพื่อการป้องกันประเทศ

4. จะสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาการทหาร รวมทั้งการผลิต ยุทธภัณฑ์ภายในประเทศให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และสามารถพึ่งตนเองได้มากที่สุด โดยร่วมมือกับส่วนราชการพลเรือน ภาคเอกชน และมิตรประเทศ

5. จะผนึกกำลังป้องกันประเทศ ทั้งกำลังทหาร กำลังกึ่งทหาร ตำรวจ และราษฎรอาสาสมัครในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนข้าราชการ และประชาชนเข้าด้วยกัน เพื่อป้องกันภัยคุกคามทั้งภายในและภายนอกประเทศ

6. จะสนับสนุนและส่งเสริมบทบาทของกองทัพ ในการพัฒนาประเทศ การช่วยเหลือประชาชน และการบรรเทาสาธารณภัยของชาติ

7. จะบำรุงรักษาขวัญและกำลังใจของทหาร โดยดำเนินการด้านสวัสดิการ และความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น รวมทั้งจะส่งเสริมการพัฒนากำลังพลที่เข้ารับราชการทหาร ให้มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำไปประกอบสัมมาชีพ ได้ดียิ่งขึ้นเมื่อพ้นจากประจำการ

8. จะสงเคราะห์ทหารผ่านศึกและครอบครัว โดยเฉพาะทหารผ่านศึก ที่ทุพพลภาพและครอบครัวของทหารที่เสียชีวิตจากการป้องกันประเทศ ให้มีความเป็นอยู่ ที่เหมาะสม

นโยบายต่างประเทศ

รัฐบาลจะดำเนินนโยบายต่างประเทศ ที่เป็นอิสระโดยยึดถือประโยชน์ ของชาติเป็นของชาติ และบูรณภาพแห่งดินแดน ตลอดจนพิทักษ์และสร้างเสริม ความมั่นคงของรัฐและผลประโยชน์ของชาติ ทั้งจะใช้การต่างประเทศในการส่งเสริม ความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ กับให้มีการประสานงานระหว่าง หน่วยงานของรัฐและระหว่างภาครัฐบาลกับภาคเอกชน เพื่อให้การดำเนินนโยบาย มีประสิทธิภาพ และเอกภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้จะร่วมมือกับนานาประเทศและองค์ การระหว่างประเทศที่ยังประโยชน์ให้แก่ความมั่นคงของรัฐและการพัฒนาประเทศ โดยจะดำเนินนโยบายหลัก ดังต่อไปนี้

1. เคารพและรักษาสีทธิตามความตกลงที่ทำไว้กับต่างประเทศ โดยยึดถือ หลักแห่งความเสมอภาค หลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติ และหลักความเป็นธรรม ทั้งจะเคารพ และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ และปณิญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

2. ส่งเสริมสันติภาพและการดำรงอยู่ร่วมกันโดยสันติระหว่างประเทศทั้งหลาย บนหลักการของการเคารพเอกราชอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน ความเสมอภาค ความยุติธรรมการไม่แทรกแซงในกิจการภายในของกันและกัน และความร่วมมือปัญหา ความขัดแย้งระหว่างประเทศ โดยสันติวิธี

3. ปรับปรุงความสัมพันธ์ทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยเฉพาะ การขยายตลาดการค้าระหว่างกัน และเสริมสร้างความเข้าใจอันดีและไมตรีจิต กับประเทศเพื่อนบ้านให้อยู่ร่วมกันโดยสันติและสมานฉันท์ในลักษณะที่ตอบสนองผลประโยชน์ ร่วมกัน ตลอดจนจะพยายามและส่งเสริมให้มีการแก้ไขปัญหามิภาคและปัญหา ระหว่างประเทศ โดยวิธีการทางการเมืองและการทูต

4. เสริมสร้างและกระชับไมตรีความร่วมมือทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติ แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้แน่นแฟ้นและใกล้ชิดยิ่งขึ้น ตลอดจนสนับสนุนมาตรฐาน ที่จะให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็น เขตสันติภาพ เสรีภาพและความเป็นกลาง เพื่อให้บรรลุถึง ซึ่งสันติภาพ และเสถียรภาพ ทางการเมืองและเศรษฐกิจ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยแท้

5. ดำเนิน และพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจอย่างสมดุล สอดคล้องกับผลประโยชน์ของชาติ ในลักษณะที่จะเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัย ความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของประเทศ และนำไปสู่ความร่วมมือและการแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสันติภาพ เสถียรภาพ และความก้าวหน้าในภูมิภาคเอเชีย และแปซิฟิก

6. ส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศที่พัฒนาแล้ว ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อให้ความร่วมมือทาง เศรษฐกิจและวิชาการ เพื่อ ขยายตลาดสินค้าเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ตลอดจนแหล่งเงินทุน วัตถุดิบ เทคโนโลยีและวิชาการ และเพื่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่จำเป็น ต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งจะส่งเสริมความเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจ และยกระดับ คุณภาพชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้น

7. ดำเนินงานด้านสารสนเทศเพื่อให้ต่างประเทศและประชาชนชาวไทยทั่วไป มีความเข้าใจในนโยบายต่างประเทศของไทย และการดำเนินการในความสัมพันธ์กับต่างประเทศขณะเดียวกันจะได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ประเทศไทย และเผยแพร่วัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ เพื่อให้เป็นที่รู้จักและเกิดความเข้าใจที่ดีต่อประเทศไทย และคนไทย

8. คุ้มครองและดูแลทุกข์สุข สิทธิและผลประโยชน์ของคนไทย และรักษาผลประโยชน์ของชาติไทยในสวนรวมมาให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมจากนานาประเทศ

นโยบายสังคม

รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะสร้างความยุติธรรมทางสังคมและ เสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาสุขภาพอนามัย และการให้หลักประกันความมั่นคงในชีวิต ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนมีศีลธรรมและดำรงไว้ซึ่ง ศิลปะวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติโดยกำหนดนโยบาย ดังนี้

1. ความสงบเรียบร้อยในสังคม

1.1 รักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมป้องกันและปราบปราม

อาชญากรรม และยาเสพติดโดยเด็ดขาด

1.2 เสนอ และปรับปรุงกฎหมาย ให้สอดคล้องกับภาวะความเป็นอยู่ของสังคมในปัจจุบันและให้มีความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

1.3 พัฒนาและปรับปรุงระบบขบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพรวดเร็ว ตลอดจนกระจายระบบงานอำนวยความสะดวกออกไปยังประชาชนให้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

1.4 เร่งรัดปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.5 ดำเนินการหาทางแก้ไขปัญหาผู้อพยพและผู้พลัดถิ่นจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเร็วอย่างถาวรและเพิ่มการให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรไทยตาม

บริเวณชายแดนซึ่งถูกกระทบกระเทือนจากปัญหาผู้อพยพ โดยร่วมมือกับประเทศและองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

2. การศึกษา

2.1 กระจายโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนอย่างทั่วถึงโดยเน้น
ทั้งการปรับปรุงการผลิตและพัฒนาคุณภาพและความเสมอภาคของระบบการศึกษา
เพื่อส่งเสริมจริยธรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การศึกษาตลอดชีวิต
การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมพหุวัฒนธรรม ตลอดจนการศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

2.2 ส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น

2.3 เร่งรัดการส่งเสริมการอนุบาลชนบท การขยายโอกาส
ทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยจะจัดควบคู่ไปกับการขยายการศึกษา
ภาคบังคับและการเตรียมพื้นฐานอาชีพให้กับนักเรียนทุกระดับ เพื่อแก้ปัญหา
การว่างงาน ตลอดจนส่งเสริมศิลปกรรม จริยธรรม และวินัยของนักเรียน
และคนในชาติเป็นพิเศษ

2.4 สร้างทัศนคติในด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2.5 สนับสนุนการวิจัย ค้นคว้า เพื่อเสริมสร้างความก้าวหน้า
ทางวิชาการ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาประเทศและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน

3. สาธารณสุข

3.1 เร่งรัดการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานทั้งในท้องถิ่นชนบท
และชุมชนแออัดในเขตเมือง

3.2 ปรับปรุงคุณภาพบริการสาธารณสุขของรัฐทุกประเภทและทุกระดับ
โดยมุ่งเน้นเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานสาธารณสุข ระบบข้อมูล องค์กร
หรือกลไกการประสานนโยบายและการพัฒนาบุคลากร ให้มีความพร้อมในการให้บริการ
ทั้งในยามปกติและยามฉุกเฉินทั้งนี้จะคำนึงถึง เรื่องประสิทธิภาพและประหยัดเป็นหลัก

3.3 ปรับปรุงระบบการประกันสุขภาพที่มีอยู่ให้เหมาะสม และให้การสงเคราะห์แก่ผู้มีรายได้น้อย และผู้ที่สังคมควรช่วยเหลือเกื้อกูล

3.4 ส่งเสริมให้หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ดำเนินกิจกรรมที่ช่วยยกระดับสุขภาพอนามัยของประชาชนให้สูงขึ้นสร้างพฤติกรรมอนามัยที่ดี ปรับปรุงการศึกษา และแก้ไขปัญหาทันตสาธารณสุข รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสาธารณสุขโดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการคุ้มครองผู้บริโภค

3.5 พัฒนาบริการแพทย์แผนไทยและการใช้สมุนไพรให้เป็นประโยชน์แพร่หลายตามความต้องการของท้องถิ่นและฟื้นฟูอุตสาหกรรมยาภายในประเทศให้มั่นคงพึ่งตนเองได้ โดยเน้นความปลอดภัยและประสิทธิภาพการบำบัดโรคในราคาที่เหมาะสม และกระจายไปสู่ผู้ใช้ได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหาร ยา และอื่น ๆ เพื่อการส่งออก

4. บริการสังคม

4.1 ส่งเสริมการค้าอย่างกว้างขวางและทั่วถึง เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและพัฒนามาตรฐานการค้า เพื่อให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติได้ดียิ่งขึ้น

4.2 เร่งรัดช่วยเหลือประชาชนที่มีรายได้น้อยในเรื่องที่อยู่อาศัย ทั้งที่ดำเนินการโดยรัฐและเอกชน โดยเฉพาะในภูมิภาค

4.3 พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนแออัดในเมืองอย่างเป็นระบบ

4.4 ส่งเสริมการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชน ในการพัฒนาสตรี เด็ก และเยาวชน รวมทั้งสวัสดิการคนชรา และคนทุพพลภาพ

4.5 ส่งเสริมสถาบันศาสนา และองค์กรของเอกชน ให้มีบทบาทและส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมมากขึ้น

1. นโยบายการเมือง

รัฐบาลมุ่งเทิดทูนและรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และจะดำเนินการทุกวิถีทาง ที่จะให้บังเกิดความสุขความเจริญแก่ประชาชนทุกหมู่เหล่า ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในการนี้ รัฐบาลจะส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบทบาท พรรคการเมือง และสถาบันรัฐสภาให้สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและกระตุ้นให้ประชาชนมีความเข้าใจและศรัทธายึดมั่น ในระบอบประชาธิปไตยอย่างจริงจัง โดยการคุ้มครองและขยายสิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย ให้กว้างขวางขึ้น ตลอดจนสร้างความสำนึกในหน้าที่ และความรับผิดชอบของตน ในฐานะประชาชนและให้มีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลจะดำเนินการแก้ไขให้การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการเลือกตั้งใด ๆ ที่ราษฎรใช้สิทธิเป็นไปโดยบริสุทธิ์ ยุติธรรม เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน รัฐบาลจะส่งเสริม และปรับปรุงการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นโดยเฉพาะสภาตำบลให้มากขึ้น โดยการเพิ่มอิสระทางการเงินการคลัง การจัดซื้อจัดจ้างและการกำหนดนโยบาย ของตนเอง ทั้งนี้จะได้ดำเนินการเป็นขั้นเป็นตอน ให้เหมาะสมกับสภาพการพัฒนา ของท้องถิ่น ทั้งที่พัฒนาไปมากแล้วและท้องถิ่นที่ยังต้องการความสนับสนุนจากส่วนกลาง โดยคำนึงถึงความเป็นเอกภาพของการปกครองราชอาณาจักรซึ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และจะแบ่งแยกมิได้ รัฐบาลจะดำเนินการเพื่อให้มีการปฏิรูปกฎหมายที่สำคัญ และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเร่งรัดปรับปรุง ประกาศของคณะปฏิวัติ ตลอดจนคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ให้เป็นระบบกฎหมายในระบอบประชาธิปไตย

2. นโยบายการบริหารระบบราชการ

รัฐบาลมีความมุ่งมั่นที่จะ เปลี่ยนบทบาทของราชการจากผู้ปฏิบัติมาเป็น ผู้กำกับดูแลให้การสนับสนุนการดำเนินงานของภาคเอกชนยิ่งขึ้น โดยปรับปรุงระบบ

ราชการให้เปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเปลี่ยนแนวความคิดจากการบริหารราชการในลักษณะของการปกครองมาเป็นการบริหารราชการในเชิงการพัฒนา

รัฐบาลมุ่งเน้นปรับการบริหารราชการ และวิธีการปฏิบัติงานให้รวดเร็ว โดยลดขั้นตอนการทำงาน และกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคล งานงบประมาณ จากส่วนกลางไปสู่หน่วยปฏิบัติและสู่ส่วนภูมิภาค โดยจัดสรรเงินงบประมาณเป็นก้อน ให้แก่จังหวัด เพื่อนำไปใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาของประชาชนควบคู่ไปกับการปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพและสภาพแวดล้อมในการทำงานของข้าราชการ เพื่อเป็นสิ่งจูงใจที่จะรักษาคนดีมีความสามารถไว้ในราชการ ขณะเดียวกันรัฐบาลมีนโยบายที่จะยึดหลักระบบคุณธรรม ในการพิจารณา ให้บำเหน็จความชอบ การเลื่อนตำแหน่งในระบบราชการ เพื่อให้สามารถธำรงและสรรหาข้าราชการที่มีคุณภาพ มีขวัญและกำลังใจในการทำงานตามนโยบายของรัฐบาลได้ต่อไป

รัฐบาลมุ่งเน้นที่จะปรับปรุงโครงสร้างกระทรวง ทบวงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและสนองต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เช่น แบ่งแยกงานจากกระทรวงเดิมจัดตั้งเป็นกระทรวง ทบวง ขึ้นใหม่ อาทิ กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการค้าต่างประเทศ กระทรวงพลังงาน กระทรวงโยธาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงสื่อสาร การคมนาคม และทบวงตำรวจ เป็นต้น

3. นโยบายเศรษฐกิจ

รัฐบาลนี้กำหนดเป้าหมาย การดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ ที่จะให้เศรษฐกิจของไทยขยายตัวต่อเนื่องโดยมุ่งขยายฐานการผลิตและการค้าให้เปิดกว้างสู่นานาชาติและให้ประเทศไทยสามารถเป็นฐานเศรษฐกิจ "ด่านหน้า" ของภูมิภาคนี้ ให้ได้ทั้งเป็นศูนย์กลางการผลิต การแปรรูปสินค้า การส่งออกและเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจการเงินและคมนาคมขนส่งในภูมิภาคนี้ด้วย ในการนี้ รัฐบาลมีความจำเป็นต้องปรับนโยบายเศรษฐกิจของไทยให้มีลักษณะ เชิงผ่อนคลายและมีความยืดหยุ่น

คลังตัวสูงขึ้น ทั้งทางด้านการค้ากับต่างประเทศ การบริหารการเงินการคลัง และการจัดหาบริการพื้นฐานที่สำคัญ ๆ ซึ่งจำเป็นต้องลดการผูกขาดลงและเพิ่มบทบาทภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมลงทุนขยายบริการพื้นฐานด้านบริการโทรคมนาคมขนส่งกิจการพลังงานการพัฒนากำลังคน และให้เพิ่มการใช้เทคโนโลยีเพื่อการผลิตให้มากขึ้นด้วย ขณะเดียวกันรัฐบาลจะดำเนินนโยบายที่ระมัดระวังรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศต่อไป เพื่อมุ่งลดภาวะเงินเฟ้อ และการขาดดุลการค้าของประเทศมิให้อยู่ในระดับที่จะส่งผลกระทบต่อภาวะความเป็นอยู่การครองชีพของประชาชน และความมั่นคงของนักลงทุนในประเทศไทย

นอกจากนั้น รัฐบาลมุ่งเน้นให้ความสำคัญสูงต่อนโยบายกระจายรายได้ และเร่งกระจายการขยายตัวทางเศรษฐกิจไปสู่ส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะการส่งเสริมภาคเอกชนให้มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อยกระดับรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยที่ยากจนและลูกจ้างแรงงานการเกษตรในชนบทกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวขนาดเล็กในเมืองและกลุ่มผู้ใช้แรงงานและลูกจ้างที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของนโยบาย การกระจายรายได้ของรัฐบาล โดยจะดำเนินนโยบายเศรษฐกิจเฉพาะด้าน ดังนี้

3.1 การเงินการคลัง

รักษาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และฐานะการเงินการคลังของประเทศให้มั่นคง และดำเนินนโยบายการเงินการคลังของประเทศในกรอบวินัยที่เคร่งครัดควบคู่กับการเอื้ออำนวย ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมและปรับปรุงโครงสร้างระบบการจัดเก็บภาษีอากร เพื่อลดความซ้ำซ้อน ตลอดทั้งสร้างความเป็นกลางของระบบภาษีให้เอื้ออำนวยต่อการลงทุน และการพัฒนาธุรกิจของประเทศ ขณะเดียวกันจะนำมาตรการทางการคลัง ให้สามารถช่วยเหลือต่อภาคเศรษฐกิจที่อ่อนแอ โดยเฉพาะในด้านการเกษตร

ส่วนการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจนั้น จะให้ลดการพึ่งพาการสนับสนุนจากรัฐลง โดยให้เร่งการระดมทุน และร่วมทุนกับภาคเอกชนในการขยายบริการสาธารณสุขปฐมภูมิและสาธารณสุขการให้กว้างขวางและมีคุณภาพที่สามารถสนองต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศได้

ทางด้านนโยบายการเงิน รัฐบาลจะพัฒนาเสริมสร้างระบบการเงินสถาบันการเงิน และตลาดทุนให้มั่นคงแข็งแรง และมีประสิทธิภาพในการระดมเงินออมระยะสั้น และระยะยาวให้สูงขึ้น และให้มีการผ่อนคลายการควบคุมสถาบันการเงิน เพื่อสนองความต้องการด้านการลงทุนในประเทศ ตลอดจนสามารถให้ประเทศไทยมีโอกาสพัฒนาเป็นศูนย์กลางการเงินในภูมิภาคได้ต่อไป

นอกจากนั้น รัฐบาลจะดำเนินนโยบายและมาตรการทางการเงินการคลัง เพื่อจูงใจให้พัฒนาแก้ไขปัญหาล้างแฉดล้อม การประหยัดพลังงานการขจัดมลพิษ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3.2 การเกษตร

รัฐบาลยึดมั่นว่าการช่วยเหลือเกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกษตรกรรายย่อยที่ยากจนเป็นนโยบายที่มีความสำคัญสูงสุด เพื่อเร่งการเพิ่มผลผลิตและสร้างเสถียรภาพของรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย

ในการนี้ รัฐบาลจะเร่งดำเนินการปฏิรูปที่ดินและปรับปรุงระบบการให้สิทธิทำกินแก่เกษตรกรในเขตป่าไม้ที่หมดสภาพ และที่เกษตรกรได้ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น โดยจะเร่งออกเอกสารสิทธิ์ หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องให้แก่เกษตรกร นอกจากนี้จะดำเนินการพัฒนาพื้นที่ดินที่มีปัญหานับบริเวณแห้งแล้ง ดินเค็ม ดินพลุ ตลอดจนดำเนินการป้องกันดินถูกชะล้างพังทลายในเขตน่าน้ำล้าธาร และอนุรักษ์พื้นที่ดินชายฝั่งทะเลควบคู่ไปด้วย

รัฐบาลจะขยายวงเงินสินเชื่อทั้งระยะสั้นและระยะยาวให้แก่เกษตรกรที่ยากจนโดยปรับเงื่อนไขผ่อนปรนยิ่งขึ้น เพื่อให้เกษตรกรสามารถเปลี่ยนระบบการผลิตเกษตรดั้งเดิมไปสู่พืชเศรษฐกิจใหม่ๆ และการเลี้ยงสัตว์ที่มี

ความต้องการของตลาดมากขึ้น ส่วนด้านปัจจัยการผลิตอื่นๆรัฐบาลมีนโยบายให้มีการค้าปุ๋ยเคมีอย่างเสรีมากขึ้นเพื่อลดการผูกขาดการผลิตและการค้าปุ๋ยเคมีลง และเร่งรัดให้มีการผลิตปุ๋ยเคมีในประเทศ เพื่อทดแทนการนำเข้า โดยถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานทางการเกษตรที่รัฐบาลจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของเกษตรกรเป็นหลัก

รัฐบาลจะจัดให้มีการส่งเสริมการผลิตเกษตรแผนใหม่โดยอาศัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น เช่น การใช้ปุ๋ยชีวภาค การควบคุมศัตรูพืชด้วยมาตรการชีววินทรีย์ การผสมเทียมบศสัตว์และสัตว์น้ำ และการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ เป็นต้น เพื่อเป็นฐานในการปรับปรุงโครงสร้างการผลิตด้านการเกษตรของประเทศต่อไป นอกจากนี้จะเสริมสร้างกำลังต่อรองให้แก่เกษตรกรโดยสนับสนุนสถาบันการเกษตร และส่งเสริมภาคเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการผลิต การตลาดและอุตสาหกรรมการเกษตร รวมทั้งการแปรรูป

ทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติรัฐบาลจะดำเนินงานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยเน้นการขุดลอกคู คลอง หนอง และบึงธรรมชาติ เพื่อให้สามารถปลูกพืชในฤดูแล้งได้ และมีเป้าหมายเพิ่มพื้นที่ป่าอนุรักษ์ให้สูงขึ้น จากร้อยละ 20 เป็นร้อยละ 25 ของพื้นที่ป่าทั้งหมด และจะสนับสนุนภาคเอกชนและสถาบันเกษตรกรให้ปลูกสวนป่าเศรษฐกิจ และสวนป่าชุมชนต่อไป นอกจากนี้ รัฐบาลจะอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเล และในน่านน้ำไทยให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำถาวร

3.3 อุตสาหกรรม

รัฐบาลจะส่งเสริมอุตสาหกรรมไทยให้สามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศทั้งคุณภาพและต้นทุนการผลิตโดยการผลิตอัตราภาษีนำเข้าเครื่องจักรชิ้นส่วนและวัตถุดิบ รวมทั้งส่งเสริมภาคเอกชนมีบทบาทในการให้บริการทดสอบและรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของไทยได้ด้วย

ขณะเดียวกันจะเร่งกระจายอุตสาหกรรม ไปสู่ส่วนภูมิภาคและพื้นที่ "เขตเศรษฐกิจใหม่" เช่น บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกและเร่งพัฒนาบริเวณชายฝั่งทะเลภาคใต้ตลอดทั้งการพัฒนานิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรมส่งออก และการชดเชยสำหรับอุตสาหกรรมเพื่อกระจายอุตสาหกรรมไปสู่พื้นที่ที่ควรพัฒนา ซึ่งจะช่วยให้การควบคุมปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐบาลจะให้ความสำคัญสูงสุดต่อการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากรองานอุตสาหกรรมทั้งทางด้านมลพิษทางอากาศ ทางน้ำ เสียง กากของเสียและสารเป็นพิษรวมทั้งขยะมูลฝอย โดยเฉพาะในบริเวณที่มีโรงงานตั้งอยู่หนาแน่นในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองหลัก และบริเวณฝั่งแม่น้ำสายหลัก ในการนี้จะสนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุนหรือรับสัมปทานในการลงทุนสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมและจัดการกากของเสียอย่างเป็นระบบด้วย

3.4 การพาณิชย์และบริการ

รัฐบาลจะมุ่งดำเนินนโยบายการพาณิชย์ ให้มีการค้าทั้งภายในและกับต่างประเทศให้ "เสรี" มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการเจรจาการค้ากับต่างประเทศหลายฝ่ายรอบอุรุกวัยและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขันทางการค้าที่จะผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคนี้ โดยจะเน้นหนักขยายตลาดในอินโดจีนและเอเชีย-แปซิฟิก และปรับปรุงระบบการอนุญาตนำเข้าวัตถุดิบ กำหนดมาตรการปกป้องไม่ให้มีการทุ่มตลาดเข้ามาในประเทศไทย ตลอดจนเสริมสร้างเอกภาพการเจรจาการค้าระหว่างประเทศและกำหนดยุทธวิธีสำหรับตลาดร่วมยุโรป ในปี 2535พร้อมกันไปด้วย

ทางด้านนโยบายการค้าภายในประเทศนั้นรัฐบาลจะเน้นการเสริมสร้างเสถียรภาพด้านราคาสินค้าเสถียรภาพ ด้านราคาสินค้าเกษตรเป็นพิเศษโดยการเร่งพัฒนาตลาดกลางในลักษณะตลาดประมูล ตลาดซื้อขายล่วงหน้า และกระจายการพัฒนาธุรกิจ คลังสินค้า โรงโม่และห้องเย็นในท้องถิ่นส่วนภูมิภาคให้มากขึ้น เพื่อให้เกษตรกรสามารถชะลอการขายผลผลิตซึ่งจะทำให้สามารถขายได้ในราคาที่สูงขึ้น

ด้านบริการนอกเหนือจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการสร้างงาน และนำเงินตามต่างประเทศเข้ามามากขึ้นแล้ว รัฐบาลจะริเริ่มการพัฒนาบริการ ด้านซ่อมบำรุงพาหนะทั้งทางบก น้ำ และอากาศ ให้เป็นศูนย์ซ่อมบำรุงใหญ่ในภูมิภาคนี้ นอกจากนี้ จะเน้นการส่งออกโดยปรับปรุงกลไกของทางราชการ ให้เกื้อหนุนการค้าเนื้องานของภาคเอกชนมากยิ่งขึ้น ตลอดจนปรับปรุงมาตรฐาน และคุณภาพของสินค้าส่งออกให้เป็นเชื่อถือของตลาดนานาชาติ ส่วนการคุ้มครอง ผู้บริโภคจะปรับปรุงกฎหมายกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด ตลอดจนการ ปรับปรุงกฎหมายขัง ตวง วัด และกฎหมายบริษัทมหาชนให้สอดคล้องกับระบบการค้า ปัจจุบัน และการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์ เพื่อให้การคุ้มครองแก่สาธารณชนมิให้ ถูกเอาเปรียบ หรือเผชิญกับความเสียหายมากเกินไป

3.5 การคมนาคมขนส่ง

รัฐบาลจะเร่งดำเนินการขยายด้านบริการโทรคมนาคมและการสื่อสาร โดยรวดเร็วและมีบริการดีเพียงพอกับความต้องการของธุรกิจและประชาชนที่ขยาย หรือเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ทางด้านบริการขนส่งมวลชนจะเร่งให้มีบริการขนส่งมวลชนบนรางสูง ยกระดับรางรถไฟ พร้อมทั้งปรับปรุงระบบการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารทุกระบบ ให้ผสมผสานกันให้สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัยยิ่งขึ้น ทั้งนี้รวมถึงการประสาน ระบบการขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศภายใน และระหว่างประเทศ ให้สอดคล้องประสานกันอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป และสนับสนุนการสร้างสนามบิน เพื่อส่งเสริมด้านธุรกิจและงานท่องเที่ยว นอกจากนี้จะสนับสนุนการสร้างทาง ตามกฎหมายสัมปทาน และปรับปรุงงานด้านสาธารณูปโภคโดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานส่วนที่จะเสริมกิจการโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก

รัฐบาลจะเร่งแก้ปัญหาการจราจรติดขัดในบริเวณกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลโดยเร่งจัดการก่อสร้างทางหลวงวงแหวนรอบนอกให้แล้วเสร็จโดยด่วน พร้อมกับพิจารณาก่อสร้างอุโมงค์ลอดใต้แม่น้ำ และตัดถนนทางเบี่ยงเพื่อลดปริมาณ

รถที่ต้องผ่านเข้ามาในเขตเมืองทางด้านทิศเหนือไปตะวันตก และไปทางตะวันออก ตลอดทั้งการขยายถนน และเพิ่มช่องทางเพื่อเพิ่มขีดจรรยาให้มากขึ้นและรื้อถอนสิ่งกีดขวางเพื่อให้การจราจรมีความคล่องตัวสูงขึ้น รวมทั้งการแก้ไขปัญหาการจราจรในต่างจังหวัดที่กำลังมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

4. นโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงานและสิ่งแวดล้อม

รัฐบาลจะเร่งการผลิตนักวิทยาศาสตร์ วิศวกร ตลอดจนช่างเทคนิค ให้เพียงพอและมีความสามารถเป็นที่ยอมรับ รวมทั้งผลิตอาจารย์มหาวิทยาลัย และนักวิจัย เพื่อสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม บริการ และการพัฒนาชนบท และสามารถรองรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี จากต่างประเทศได้ โดยพัฒนาระบบข้อเสนอแนะเพื่อให้เอกชนสามารถนำเข้า เทคโนโลยีจากต่างประเทศในราคาและเงื่อนไขที่เหมาะสม อีกทั้งให้มีการจัดหา และผลิตพลังงานให้พอเพียงกับความต้องการของประเทศ

เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบจัดการด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีโดยปรับโครงสร้างสถาบันวิจัยของรัฐให้สามารถวิจัย และดึงดูด ผู้ทรงคุณวุฒิมาใช้ในการวิจัย ตลอดทั้งปรับปรุง เครือข่ายการวิจัยของรัฐบาล สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ให้สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ ใช้งานเชิงพาณิชย์ได้

สำหรับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากภาวะมลพิษต่าง ๆ นั้น รัฐบาลให้ความสำคัญเร่งด่วนต่อการแก้ปัญหาภาวะมลพิษทางอากาศ ที่เกิดจากการจราจรติดขัดภาวะฝนกรดมลพิษทางน้ำทางอากาศที่เกิดจากรองงานอุตสาหกรรม และกากของเสียที่เป็นพิษ โดยมีเป้าหมายที่จะลดซัลเฟอร์ไดออกไซด์ คาร์บอนมอนอกไซด์ ไนโตรเจนไดออกไซด์ และสารตะกั่วในน้ำมันเชื้อเพลิง ให้ผู้นามาตรฐานใหม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตลอดทั้งการปรับปรุงวิธีใช้ ถ่านหินลิกไนต์ ในการกระบวนการผลิตไฟฟ้า เพื่อป้องกันการเกิดภาวะฝนกรดควบคู่ไปกับการกวดขันให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ในการควบคุมภาวะมลพิษ

อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในเรื่องการจัดสารพิษจากยานพาหนะทุกชนิด

เพื่อให้การบริการและจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลมีนโยบายให้มีการจัดตั้งองค์การร่วม 3 ฝ่าย คือชุมชน สถานประกอบการ และภาครัฐบาล ทำหน้าที่เฝ้าระวังและกำกับดูแลภาวะสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตาม มาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะในเขตเมือง เขตอุตสาหกรรม และแหล่งท่องเที่ยว uly ให้ผู้สัญจรพยากรธรรมชาติเป็นผู้รับภาระในการพัฒนา การอนุรักษ์ และการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยตลอดจนสนับสนุนให้มีการสร้างสวนสาธารณะ ในเขตเมือง

5. นโยบายการป้องกันประเทศ

รัฐบาลจะปรับปรุง พัฒนา และเสริมสร้างกำลังกองทัพให้มีขนาดที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพพร้อมรบทันสมัยและปรับปรุงระบบกำลังสำรอง ระบบการระดมสรรพกำลัง เพื่อการป้องกันประเทศและรักษาผลประโยชน์ของชาติตลอดจนฝึกกำลังป้องกันประเทศ ทั้งกำลังทหาร กำลังกึ่งทหารและกำลังประชาชน เพื่อป้องกันภัยคุกคามจากภายใน และภายนอกประเทศ รวมทั้งคุ้มครองทรัพยากรของชาติด้วย

รัฐบาลจะมุ่งพัฒนาขีดความสามารถในการพึ่งตนเองในด้านการป้องกันประเทศ โดยสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการทหาร รวมทั้งการผลิตยุทโธปกรณ์ ภายในประเทศ โดยร่วมมือกับส่วนราชการต่าง ๆ ภาคเอกชน และมิตรประเทศ

ในขณะเดียวกัน รัฐบาลจะสนับสนุนและส่งเสริมบทบาทของกองทัพ ในการพัฒนาประเทศการพัฒนาเพื่อความมั่นคงการช่วยเหลือประชาชน และการบรรเทา สาธารณภัย อีกทั้งจะบำรุงเสริมสร้างขวัญ กำลังใจของทหารและครอบครัว ในด้านสวัสดิการและการดำรงชีพ รวมทั้งส่งเสริมสหภาพผ่านศึกและครอบครัว ให้ดำรงอยู่ได้ด้วยความเหมาะสมและสมเกียรติ

6. นโยบายด้านต่างประเทศ

รัฐบาลจะดำเนินนโยบายต่างประเทศที่เป็นอิสระสอดคล้องกับสถานการณ์แวดล้อมของโลกและเสริมสร้างบทบาทของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางโดยยึดถือประโยชน์ของชาติเป็นหลัก ทั้งจะใช้การต่างประเทศในการส่งเสริมความเจริญมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจของชาติกับให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน เพื่อให้การดำเนินนโยบายมีประสิทธิภาพและเอกภาพมากยิ่งขึ้น รัฐบาลจะเคารพความตกลงที่ทำไว้กับต่างประเทศ ทั้งจะส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาระหว่างประเทศและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโลก

รัฐบาลเน้นการส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยมุ่งขยายตลาดการค้าและการลงทุน และเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์แห่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความก้าวหน้าในภูมิภาคนี้ ทั้งจะพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนต่อประชาชน โดยการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม สารนิเทศ การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน อีกทั้งเสริมสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ของประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้แน่นแฟ้น และใกล้ชิดยิ่งขึ้นและพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจและประเทศคู่ค้าที่สำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ภูมิภาคมหาสมุทรอินเดีย ภูมิภาคตะวันออกกลาง และภูมิภาคประเทศริมฝั่งแม่น้ำโขง

นอกจากนั้น รัฐบาลจะดำเนินงานด้านสารนิเทศเพื่อให้ต่างประเทศมีความเข้าใจประเทศไทยดีขึ้น โดยการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่เอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยในต่างประเทศตลอดจนเน้นการคุ้มครองดูแลสิทธิประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ

7. นโยบายสังคม

รัฐบาลกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานนโยบายทางสังคมที่จะเสริมสร้างความสงบสุข และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยในด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ศิลปกรรม และดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติ โดยกำหนดนโยบาย ดังนี้

7.1 ความสงบเรียบร้อยในสังคม

รัฐบาลจะเร่งป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน กับทั้งจะเร่งการปราบปรามอาชญากรรม และผู้มีอิทธิพลในพื้นที่อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในท้องถิ่นด้วย

รัฐบาลจะป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างเด็ดขาดโดยร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการทำลายแหล่งผลิตยาเสพติด และขอความร่วมมือจากประเทศที่มีผู้ค้ายาเสพติดสูงให้ร่วมแก้ไขปัญหายาอย่างจริงจัง ขณะเดียวกัน จะเน้นการรณรงค์ วนกลุ่มเยาวชนให้ตระหนักถึงโทษของยาเสพติดทั้งในและนอกสถานการศึกษา ทั้งจะให้มีการจัดหลักสูตรการศึกษาในเรื่องนี้ต่อไปด้วย

ขณะเดียวกันรัฐบาลมุ่งเน้นให้การช่วยเหลือทางกฎหมายและสร้างความเสมอภาคในโอกาสที่ประชาชนจะได้รับความเป็นธรรมทางกฎหมาย และรัฐบาลจะนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพประเพณี การจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และศาลปกครอง ตลอดทั้งการให้ความปลอดภัยแก่ประชาชนที่มาศาล และข้าราชการที่ปฏิบัติงานในศาล นอกจากนี้จะส่งเสริมให้มีการระงับข้อพิพาทโดยวิธีการอนุญาโตตุลาการเพื่อรองรับการขยายตัวทางธุรกิจ การลงทุน และแบ่งเบาภาระคดีที่ขึ้นสู่ศาลให้ลดลงด้วย

7.2 การศึกษา

รัฐบาลมุ่งให้ความสำคัญต่อการเร่งขยายโอกาสการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เพื่อเป็นฐานการขยายการศึกษาภาคบังคับ จาก 6 ปี เป็น 9 ปี ตลอดทั้งปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นควบคู่ไปกับให้มีการเพิ่มพูนความรู้ผ่านระบบสื่อสารมวลชนต่าง ๆ

นอกจากนี้ รัฐบาลมุ่งเน้นการเรียนการสอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมการผลิต และการใช้เทคโนโลยีในอนาคต และจะเร่งรัดการผลิตกำลังคนในสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลนให้สามารถสนองความต้องการของตลาดแรงงานควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้สถานศึกษาได้เน้นกิจกรรมการพัฒนาด้านสุขภาพ และการออกกำลังกายแก่เด็กและเยาวชนให้มีผลอนามัยสมบูรณ์หรือขีดความสามารถในการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งการพัฒนาจิตจรรยาบรรณ เน้นการประพฤติปฏิบัติในทางที่ชอบที่ควรและการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

รัฐบาลจะเสริมสร้างสวัสดิการ ข้าราชการและกำลังใจครูทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคให้มีความมั่นคงในอาชีพ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทห่างไกล

ขณะเดียวกัน รัฐบาลต้องการผ่อนคลายกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากร และความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและนอกประเทศมาสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

ทางด้านการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น รัฐบาลจะกระจาย และขยายโอกาสการศึกษาระดับอุดมศึกษาไปสู่ภูมิภาคและชนบทให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเน้นการเสริมปัจจัยทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และการงานของประชาชนอย่างต่อเนื่อง และจะพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้สามารถผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเน้นการปรับปรุงประสิทธิภาพของการบริหาร การพัฒนาบุคลากร การระดมทรัพยากร

และความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและนอกประเทศ มาสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาและการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษานานาชาติให้กว้างขวางมากขึ้น โดยเฉพาะการรับนักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาคเข้าศึกษา

นอกจากนั้น จะเร่งรัดการผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาวิชาการและวิชาชีพให้สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพอย่างเพียงพอ และสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เพื่อเสริมสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการ การนำผลไปใช้ในการพัฒนาประเทศ และช่วยให้ประเทศไทยพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีได้มากขึ้น

รัฐบาลจะสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการอุดมศึกษามากยิ่งขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้มีความร่วมมือ และการร่วมใช้ความชำนาญการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐ และ เอกชนและระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานภาครัฐกิจเอกชนอย่างกว้างขวาง เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาพึ่งตนเองได้มากขึ้น

7.3 สาธารณสุข

รัฐบาลยึดมั่นว่าการควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ เป็นนโยบายระดับชาติที่เร่งด่วนและมีความสำคัญสูง โดยจะเร่งรัดให้หน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชนร่วมรับผิดชอบปฏิบัติการป้องกันโรคเอดส์อย่างจริงจังต่อไป

รัฐบาลเน้นนโยบายการส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรง และมีความรู้ในการป้องกันโรคและรู้จักรักษาพยาบาลเบื้องต้นด้วยตนเอง โดยเร่งพัฒนาคุณภาพงานสาธารณสุขมูลฐานในเขตชนบท และเร่งขยายงานสาธารณสุขมูลฐานในเขตเมืองมากยิ่งขึ้น

ขณะเดียวกัน รัฐบาลเน้นการปรับปรุงสถานอนามัยในชนบท ให้สามารถบริการประชาชน โดยการเพิ่มบุคลากรด้านการแพทย์และ เครื่องมือ ตลอดจนปรับปรุงโรงพยาบาลศูนย์ในส่วนภูมิภาคให้สามารถให้บริการแก่ประชาชน เพื่อลดความจำเป็นที่จะต้องเดินทางเข้ามารักษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร

รัฐบาลจะส่งเสริมหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งภาคเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่ช่วยยกระดับสุขภาพอนามัยของประชาชนให้สูงขึ้น เร่งแก้ไขปัญหาด้านสาธารณสุข ปรับปรุงการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีทางสื่อมวลชนและการศึกษาทั้งในและนอกระบบ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ดีรวมทั้งการปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขและปัญหาสิ่งแวดล้อม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

รัฐบาลจะส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อการฟื้นฟูการแพทย์แผนไทย และการใช้สมุนไพรให้เป็นประโยชน์แพร่หลายตามความต้องการของท้องถิ่นและพัฒนาอุตสาหกรรมยาภายในประเทศให้มั่นคงพึ่งตนเองได้ โดยเน้นความปลอดภัย และมีประสิทธิภาพการบำบัดโรคในราคาที่เหมาะสมและกระจายไปสู่ผู้ใช้อย่างทั่วถึง ตลอดจนส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหาร ยา และอื่น ๆ เพื่อการส่งออก

นอกจากนี้ รัฐบาลมีนโยบายเร่งปรับปรุงระบบการประกันสุขภาพ ที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคมและให้การสงเคราะห์แก่ผู้ที่ยังคงต้องช่วยเหลือเกื้อกูล รวมทั้งเน้นการคุ้มครองผู้บริโภคทางด้านอาหารและยาด้วย

7.4 บริการสังคม

รัฐบาลมีนโยบายประกันสังคมไปแล้วจึงจะได้เร่งจัดตั้งหน่วยงานรองรับและปรับปรุง กฎหมายให้มีความสอดคล้องกันทางปฏิบัติด้วย ขณะเดียวกันรัฐบาลจะเน้นการให้การสงเคราะห์ผู้ที่ยังคงต้องช่วยเหลือเกื้อกูล โดยสนับสนุนให้สถาบันครอบครัวชุมชนและภาคเอกชนมีบทบาทในการดำเนินงานให้มากขึ้นและให้มีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีบทลงโทษผู้ล่วงละเมิดเยาวชน และสตรีไปเพื่อการค้าประเวณีอย่างเด็ดขาด และให้พนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจร่วมมืออย่างใกล้ชิดและเอาจริงเอาจังในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวรัฐบาลจะเร่งพัฒนาระบบประปาและไฟฟ้าในชนบทให้ทั่วถึง

นอกจากนี้ รัฐบาลให้ความสำคัญต่อความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชนโดยเน้นการป้องกันบรรเทาและฟื้นฟูผลกระทบ อันเนื่องมาจากจากสาธารณภัยทั้งในระดับจังหวัดและภูมิภาค ควบคู่ไปกับการรณรงค์ ให้ความรู้แก่ประชาชนในการป้องกันและบรรเทาอุบัติภัย การใช้แก๊สไฟฟ้าใน เคหะสถาน

8. นโยบายการกระจายรายได้

รัฐบาลมีความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาความยากจน และลดช่องว่างของ รายได้โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญคือกลุ่ม เกษตรกรรายย่อยและลูกจ้าง แรงงาน เกษตรที่ยากจนในชนบทฯ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวขนาดเล็กในเมืองกลุ่ม ผู้ใช้แรงงานและลูกจ้างที่มีรายได้ต่ำ โดยกำหนดมาตรการที่เป็นรูปธรรม ดังนี้คือ

รัฐบาลมีนโยบายอย่างแนบแน่นที่จะพยุงราคาข้าวและสินค้า เกษตรหลัก โดยวิธีการแทรกแซงตลาดและจัดสร้างยุ้งฉาง และลานตากข้าวอย่างทั่วถึง เร่งรัดการส่งออก และทดลองใช้ระบบประกันภัยพืชผลเกษตร และปศุสัตว์ ให้เชื่อมโยงกับระบบสินเชื่อการผลิตการเกษตร เพื่อลดความเสี่ยงในด้านรายได้ และผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร

นอกจากนี้ รัฐบาลมีนโยบายจะจัดตั้งกองทุนพิเศษเพื่อช่วยเหลือ เกษตรกรรายย่อยที่ยากจน และสอดส่องดูแลสวัสดิภาพของแรงงานรับจ้าง ในภาคเกษตร โดยเฉพาะความปลอดภัยในการทำงาน การทำให้การฝึกอบรม ยกระดับฝีมือให้สามารถทำงานที่ได้ค่าจ้างสูงขึ้น

ในขณะเดียวกัน รัฐบาลจะให้ความสำคัญลำดับสูงต่อการขยายบริการ การศึกษา ฝึกอบรมแก่กลุ่มที่ด้อยโอกาสในสังคม คือ กลุ่มเด็ก เยาวชน และสตรี ในเขตยากจน และผู้มีความบกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา เป็นกรณีพิเศษ โดยเฉพาะผู้ที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือหาประโยชน์ ทางเศรษฐกิจอย่างไม่เป็นธรรม

สำหรับกลุ่มประกอบอาชีพส่วนตัวขนาดเล็ก กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และลูกจ้างในเขตเมืองนั้นรัฐบาลจะส่งเสริมและสนับสนุนโอกาสของผู้ใช้แรงงาน

าให้เข้าถึงปัจจัยการผลิต โดยพัฒนาความรู้ ศีมือ ทักษะ เพื่อให้มีรายได้
ค่าจ้าง สภาพการทำงานที่เหมาะสม เป็นธรรม ทั้งจัดให้มีสวัสดิการสังคมให้แก่
ผู้ประกอบการอาชีพ และผู้ใช้แรงงานอย่างทั่วถึง

รัฐบาลมีนโยบายอำนวยความสะดวกและจัดสถานที่ให้แก่ผู้ค้าหาบเร่
แผงลอยให้เป็นหลักแหล่งชัดเจนตลอดทั้งให้ความคุ้มครองสอดส่องสภาพแวดล้อม
การทำงานให้แก่แรงงานก่อสร้างในเขตก่อสร้างและโรงงานให้ดีขึ้น
ทั้งสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยต่อชีวิตควบคู่ไปกับการปรับปรุงมาตรฐานการ
ครองชีพ โดยรัฐบาลจะเข้มงวดดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำ
และกฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
ในชุมชนแออัดในเมืองอย่าง เป็นระบบรวมทั้งจัดบริการ เคหะสงเคราะห์ให้ประชา
ชนผู้มีรายได้น้อยด้วย

รัฐบาลมุ่งที่จะ เสริมสร้าง ความเข้มแข็งขององค์กรประชาชนในระดับตำบล
และหมู่บ้านให้มีบทบาทในการวางแผน และพัฒนาท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น
โดยพิจารณาปรับปรุงระบบการจัดสรร และแบ่งรายได้ที่เก็บจากการใช้ทรัพยากร
ธรรมชาติของท้องถิ่น เช่น ค่าภาคหลวง เป็นต้น ำให้กับท้องถิ่นและสนับสนุน
ำให้องค์กรพัฒนาภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนทั้งในเขตเมือง
และชนบทให้มากขึ้น

เหตุผลของการที่คณะผู้รักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ(รสช.) ได้ทำการ
รัฐประหาร มี 5 ข้อดังนี้คือ

ประการแรก พฤติการณ์การฉ้อราษฎร์บังหลวง คณะผู้บริหารประเทศ
ได้ฉวยโอกาสอาศัยอำนาจตามอำนาจหน้าที่ทางการเมืองแสวงหาประโยชน์ให้กับ
ตนเองและพรรคพวกอย่างรุนแรงที่ไม่เคยเป็นมาก่อน จนกลายเป็นเรื่องปกติ
ธรรมดาของรัฐมนตรีเกือบทุกคน ที่จะต้องแสวงหาเงินเพื่อสร้างฐานะความร่ำรวย
เป็นฐานอำนาจทางการเมืองของตนเอง และพรรคพวกต่อไป ดังจะเห็นได้จาก
โครงการขนาดใหญ่ ขนาดกลางจะมีนักการเมืองในระดับรัฐบาลเข้ามามีส่วน
ผลักดันให้เกิดขึ้น อดอย่างถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ แต่แท้ที่จริงแล้วเป็น
การอำพรางการแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เท่านั้น ทั้งๆ ที่รู้อยู่แก่ใจว่า
มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงกันอย่างกว้างขวางในกลุ่มนักการเมืองระดับรัฐมนตรี
รวมทั้งข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจระดับสูงบางท่านก็ตาม แต่นายกรัฐมนตรี
ในฐานะหัวหน้ารัฐบาลกลับไม่เอาใจใส่ที่จะแก้ไขอย่างจริงจัง นอกจากนั้นประพตติ
มิชอบเสียเอง อดอย่างเหตุผลต่างๆ นานาเป็นการบังหน้า และกลับแสดงความ
บริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาด้วยการยืนยันว่า หากพบเห็นผู้ใดประพตติมิชอบให้นำใบเสร็จ
มายืนยันด้วย เมื่อการฉ้อราษฎร์บังหลวงได้เติบโตอย่างรวดเร็วและรุนแรง จนไม่
สามารถจะหยุดยั้งได้ หากจีนปล่อยทิ้งไว้อาจสร้างความหายนะอย่างถึงที่สุดให้กับ
ชาติบ้านเมืองได้ จึงเป็นเหตุผลความจำเป็นประการแรกที่จะต้องเข้าควบคุมอำนาจ
ในการปกครองประเทศ

ประการที่สอง ข้าราชการการเมืองใช้อำนาจกดขี่ข่มเหงข้าราชการ
ประจำผู้ถือสัตย์สุจริต จากการศึกษาการเมืองได้เข้าไปมีบทบาทและอำนาจ
สูงสุดในแต่ละส่วนราชการจึงได้ถือโอกาสนี้สร้างบารมีทางการเมือง หาสมัคร
พรรคพวกเพื่อเป็นฐานคะแนนเสียงเพื่อแสวงหาประโยชน์ให้ตนเองและพรรคพวก
ทำให้ข้าราชการประจำผู้ถือสัตย์สุจริตไม่ยอมตกเป็นเครื่องมือของนักการเมือง

รับราชการไม่เจริญก้าวหน้า ถูกข่มเหงรังแกหากมิยินยอมเป็นพรรคพวก หลายท่านต้องลาออกจากราชการ สิ่งเหล่านี้เป็นความเจ็บช้ำน้ำใจของข้าราชการประจำที่ไม่มีหนทางต่อสู้ จึงนับว่าเป็นการทำลายขวัญกำลังใจ และขนบธรรมเนียมประเพณีของข้าราชการประจำอย่างไม่เคยเป็นมาก่อนในอดีต ปัญหาข้อนี้จึงเป็นเหตุผลประการที่สองของการควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ

ประการที่สาม รัฐบาลเป็นเผด็จการทางรัฐสภา นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลได้ร่วมมือกับพรรคการเมืองร่วมรัฐบาล รวมทั้งคณะที่ปรึกษา นายกรัฐมนตรีบ้านพิษณุโลกได้ใช้อำนาจอันแยบยลทางการเมืองสร้างภาพลวงตา ประชาชนว่าเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย แล้วพลิกแพลงหาประโยชน์ ทำให้เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วไปว่าแท้จริงแล้ว เนื้อหาของการปฏิบัติทางการเมืองของรัฐบาลชุดนี้ได้ใช้ผลประโยชน์เป็นส่วนนำนักการเมืองระดับรัฐมนตรีที่ทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร รวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติในต่างประเทศไปสู่การปกครองในรูปแบบเผด็จการทางรัฐสภา โดยมีประชาธิปไตยบังหน้าเป็นการรวมอำนาจการปกครองไว้ได้โดยสิ้นเชิง เมื่อเป็นเช่นนี้ การวางตัวบุคคลในตำแหน่งสำคัญทั้งทางการเมือง ข้าราชการประจำ จึงตกอยู่กับพรรคพวกของนายกรัฐมนตรีทั้งสิ้น เป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดการกอบโกยผลประโยชน์อย่างมหาศาลที่ไม่มีบุคคลใดสามารถต่อต้านหรือทัดทานได้ จึงนับว่าเป็นภัยอันตรายอย่างยิ่งของการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ประการที่สี่ การทำลายสถาบันทางทหาร สถาบันทางทหารเป็นสถาบันข้าราชการประจำเพียงสถาบันเดียวที่ไม่ยอมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลทางการเมืองของนักการเมือง พรรคการเมือง ถึงแม้ว่ารัฐบาลชุดปัจจุบันจะใช้ความพยายามนานับประการเพื่อบีบบังคับทำลายเอกภาพความสามัคคีภายในกองทัพอย่างต่อเนื่องตลอดมาก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถกระทำได้ จากภาพโดยรวมทั่วไปจะเห็นว่า รัฐบาลได้เผชิญหน้ากับฝ่ายทหารมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นกรณีลี้ภัย รถวิหตุ สื่อสารเคลื่อนที่ การไม่ปลด ร.ต.อ. เฉลิม อยู่บำรุง จากการเป็นรัฐมนตรีตามสัญญาสุภาพบุรุษ การปล่อยข่าวการปลดผู้นำทางการทหาร เป็นต้น จากการกระทำ

ด้วยเส้นเพทุบายทำลายฝ่ายทหารดังกล่าว ฝ่ายทหารจึงไม่สามารถจะอดกลั้นอีกต่อไปได้ และเป็นเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการควบคุมอำนาจการปกครองประเทศขึ้นในครั้งนี้

ประการที่ห้า การปิดเบือนคดีล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์ เมื่อปี 2525 ประมาณ 9 ปีเศษที่ผ่านมา พล.ต.มัญญ รุขขจร และพรรคพวกได้บังอาจคบคิดวางแผนทำลายล้างราชวงศ์จักรี ล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์ เปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศไปสู่แบบที่ตนเองและคณะได้กำหนดไว้ การวางแผนการชั่วร้ายดังกล่าวไม่สามารถกระทำได้สำเร็จ พล.ต.มัญญ และพรรคพวกจำนวนถึง 43 คน ได้ถูกจับกุมในที่สุด และได้รับการช่วยเหลือจากคณะบุคคลที่มีอิทธิพลทางการเมืองให้ได้รับการประกันตัวจนสามารถก่อการบงกชได้มากถึง 3 ครั้ง นอกจากนั้นยังได้รับการคุ้มครองจาก พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี ให้ได้รับการเติบโตในอาชีพรับราชการ จนเป็นนายทหารชั้นนายพลโดยรวดเร็ว ทั้งที่กระทำผิดโทษฐานก่อการขบถ และต้องคดีลอบสังหารบุคคลสำคัญ โดยเฉพาะคดีล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ก็พยายามที่จะเบี่ยงเบนความเป็นจริง และโยนความผิดให้ผู้อื่น ซึ่งสร้างความโกรธแค้นให้แก่พี่น้องประชาชนผู้จงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นอย่างยิ่ง การกระทำอันแสดงออกถึงความไม่จงรักภักดีเช่นนี้เป็นเรื่องสำคัญที่สุดที่เหล่าทหารไม่สามารถจะอดทน อดกลั้นได้อีกต่อไป จึงได้รวมปรึกษารือกันทั้ง 3 เหล่าทัพ รวมทั้งฝ่ายพลเรือน และตำรวจ เข้าควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ

ประวัติผู้เขียน

พันตำรวจโทสารเดช ชุณหะวัณ เกิดเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2498 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย เมื่อปี 2518 และสำเร็จการศึกษารัฐศาสตรบัณฑิต รมบ.(ตร.)จากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เมื่อปี 2521

ประวัติการทำงาน ดำรงตำแหน่งรองสารวัตรสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลคลองตัน เมื่อปี 2521 ในปี 2524 ย้ายมาดำรงตำแหน่ง รองสารวัตรปกครองป้องกัน สถานีตำรวจนครบาลพลับพลาชัย เขต 1 ต่อมาปี 2526 ได้เปลี่ยนแปลงตำแหน่ง เป็นรองสารวัตรสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลพลับพลาชัย เขต 1 ในปี 2530 ดำรงตำแหน่งสารวัตรสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลลุมพินี ถึงปี 2532 ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งสารวัตรสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลบางเขน และต้นปี 2534 ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งสารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลคูสิต ปลายปี 2534 ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งสารวัตรธุรการ สถานีตำรวจนครบาลลุมพินี และปัจจุบัน ตั้งแต่ปี 2538 ดำรงตำแหน่งสารวัตรสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางนา .